



Postzegelvereniging

“Onderling Contact”

Bergen op Zoom

Opgericht 24 oktober 1955



Kapel uit de periode 1895 - 1933



Periode na 1933



Sint Catharinakapel

De Sint Catharinakapel bevindt zich op het binnenterrein van Huize St. Catharina (klooster en verzorgingshuis) en is gebouwd in 1894-1895. De kapel werd in Neo-Gotische stijl ontworpen door C. van Genk en in 1933 in dezelfde stijl met twee traveeën verlengd door de gebroeders Oomen, waarbij de voorgevel versoerd werd. De eenbeukige kapel heeft een kruisvormige plattegrond met een schip van zes traveeën, een dakruiter en een driezijdig gesloten absis van twee traveeën.

De kapel is gebouwd in opdracht van de, sinds 1855 zo genoemde, vereniging Van Vrouwen onder de zinspreuk Toevlucht in lijden. De congregatie bestaat al vanaf 1838 als zusters Franciscanessen

Zij hebben zich vanaf het begin bezig gehouden met verpleging, eerst in het ziekenhuis Algemeen Burger Gasthuis(ABG), daarna ziekenhuis Lievensberg (nu Bravis), maar ook in het verzorgingshuis ABG, Huize Sint Catharina en thuiszorg.

Sinds 1991 is de kapel een gemeentelijk monument. Op 23 april 2002 is de kapel ingeschreven in het rijksmonumentenregister. De belangrijkste reden om de kapel te beschermen is dat het de laatst overgebleven RK huis- of kloosterkapel in onze stad is. Eens waren er 7 klooster- of huiskapellen.

In september 2018 heeft de tentoonstelling ‘De laatste kloosterkapel’ de lokale erfgoedprijs van Bergen op Zoom ontvangen.

Het terrein waar de kapel op staat is omsloten door het Sint Catharinaplein (Vischmarkt), Geweldigstraat, Minderbroederstraat en Klaverstraat.

Naamgeving

Catharina kwam volgens de oudste overlevering uit een roemrijk patriciërsgeacht en was de dochter van Costus, de gouverneur van Alexandrië. Ze kende alle werken van Plato uit haar hoofd toen ze nog maar vijftien was. Ze was Jezus met hart en ziel toegedaan, en beloofde hem haar maagdelijkheid. Nauwelijks had ze dat gedaan, of keizer Maxentius werd verliefd op haar. Op haar weigering om na zijn echtgenote de tweede dame aan het hof te worden, wilde hij haar dwingen haar geloof af te zweren onder bedreiging met gruwelijke folteringen. Ook stuurde hij veertig heidense filosofen op haar af om haar te bekeren, maar in plaats van Catharina te bekeren tot het heidendom werden de geleerden tijdens de discussie met Catharina bekeerd tot het Christendom. Daarop wilde de keizer haar laten verpletteren met een rad waarop scherpe



Catharina van
Alexandrië
door
Caravaggio
(1595-1596)
met haar
attribuut,
het rad.



ijzeren punten waren gemonteerd. In plaats van Catharina brak echter het rad, getroffen door de bliksem. Hij wilde haar laten verbranden, maar het vuur waaide uiteen en verbrandde de beulen. Uiteindelijk lukte het dan toch haar te onthoofden. Uit haar halswond stroomde melk die de stad van de pest bevrijdde. Haar lichaam werd door engelen naar de Sinaïberg gebracht, waar het rond het jaar 800 door pelgrims teruggevonden werd. Het was nog steeds in goede staat. Naast de berg werd later het Katharinaklooster gebouwd. De naamdag van Sint Catharina van Alexandrië is op 25 november.

Geschiedenis

Op de plek in Bergen op Zoom waar nu de Sint Catharinakapel staat, waren al sinds eeuwen heiligdommen gevestigd.

- 1424 Het Sint Jacobsgasthuis met kapel.
- 1461 Een groep begijnen begint een contemplatief slotklooster 'Sinte Margriete in het dal van Josaphat'.
- 1600 Het gebouw wordt aangewezen als Stedelijk Gasthuis.
- 1736 Naamsverandering Sint Catharinagasthuis.
- 1837 Naam veranderd in Algemeen Burger Gasthuis (ABG).
- 1838 Eerste kloosterruimte ingericht voor de zusters Franciscanessen onder leiding van Rosa de Bie.
- 1895 28 Juli inwijding nieuwe kapel door rector Cornelis Asselbergs.
- 1933 De kapel met 2 traveeën uitgebreid en aan de noordgevel een bloemenberging annex lijkenkapelletje gebouwd.

Bezienswaardigheden

De kleurrijke gebrandschilderde glas-in-loodramen geven de vrouwelijke heiligen weer, links van het altaar en in de absis, de mannelijke rechts. In de absis zijn H.Barbara, H.Clara en H.Juliana afgebeeld naast Christus. In de transepten worden visioenen afgebeeld, links onder meer H.Bernadette en O.L. Vrouw, H.Lutgardis en H.Joanna van Chantal. Rechts H.Antonius en H.Franciscus van Assisi. In het westwerk bij het orgel, H.Cecilia en centraal Christus, God en de Heilige Geest.

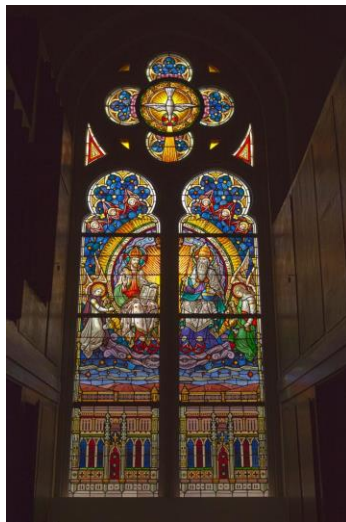
Zeer opvallend zijn de gepolychromeerde gipsen kruiswegstaties, gesigneerd door F. de Vriendt.



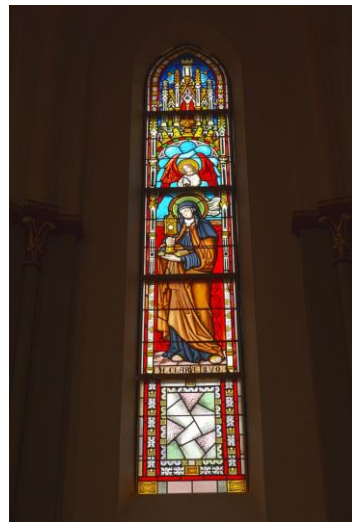
H.Franciscus van Assisi (1181-1226) was dus de stichter van de 'Franciscaanse beweging'.

Zijn feestdag 4 oktober werd in de laatste eeuw wereldwijd 'Werelddierendag'.

Zijn meest bekende gedicht en gezang: het Zonnelied.



Heilige DrieEenheid



H.Clara van Assisi (1194-1253) , was de volgeling en vertrouweling van H.Franciscus van Assisi. Ze stichtte een eigen vrouwenklooster in het dal bij Assisi, bij het kerkje van San Damiano, waar Franciscus vaak kwam. Ze is afgebeeld met ciborie, om haar broodwonder en omdat zij met de monstrans een aanval van de Saracenen afweerde.

Bronnen: Zusters van 't Ketriontje 1838-2013. Dolly Verhoeven en Annelies van Heijst 2013

Sint Catharinakapel als religieus erfgoed; spiritualiteit in beelden en ramen. Rud Smit 2017

www.sintcatharinakapel.nl en www.rijksmonumenten.nl en Wikipedia

